

**รายละเอียดของรายวิชา
(Course Specification)**

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดที่ 1 รหัสและชื่อรายวิชา (Course Identification and General Information)

1. รหัสและชื่อรายวิชา: OOO 153 ภูมิปัญญาท้องถิ่น
Local Wisdom
2. จำนวนหน่วยกิต: 3(3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา: วิชาศึกษาทั่วไป
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
 - 4.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์ผู้สอนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป
 - 4.2 อาจารย์ผู้สอน
 1. อาจารย์ผู้สอนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป
 2. อาจารย์พิเศษ
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน: ภาคการศึกษาต้น และปลาย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรและทุกชั้นปี
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) ไม่มี
8. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยขอนแก่น
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งสุดท้าย
วันที่ 30 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (Objectives)

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา: เพื่อให้ผู้เรียน
 - 1.1 มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพัฒนาการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผลกระทบทางสังคมและกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 1.2 สามารถวิเคราะห์ อภิปรายในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 1.3 มีวินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ ต่อดตนเอง และสังคม มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น
 - 1.5 สามารถทำงานเป็นทีมได้
 - 1.6 สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลทางภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ

จัดทำรายงานและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.7 สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เป็นวิชาเปิดใหม่

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินงาน

1. คำอธิบายรายวิชา

แนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพัฒนาการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผลกระทบทางสังคมและกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

Concept of local wisdom, local wisdom and ways of life, local wisdom and community development, local wisdom and impact of social and globalization, local wisdom development

2. หัวข้อและจำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

	หัวข้อ	จำนวนสัปดาห์ที่เรียน	จำนวนชั่วโมง
1	แนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	3
2	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำรงชีวิต	2,3	3
3	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพัฒนาการของชุมชน	4,5,6	9
4	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผลกระทบทางสังคมและกระแสโลกาภิวัตน์	7,8,9	12
5	การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	10,11,12,13,14,15	18
			45

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล 5-10 นาทีต่อคน

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. คุณธรรม จริยธรรม

(ก) คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- มีวินัย ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคม มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น

(ข) วิธีการสอน

- การบรรยายคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
- แบ่งกลุ่มผู้เรียนวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

(ค) วิธีการประเมินผล

- สอบ และประเมินจากรายงาน และพฤติกรรมกรรมการแสดงออก

2. ความรู้

(ก) ความรู้ที่ต้องพัฒนา

- มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับพัฒนาการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผลกระทบทางสังคมและกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ข) วิธีการสอน

- การบรรยาย
- ศึกษาดูงาน
- การเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ร่วมกัน

(ค) วิธีการประเมินผล

- รายงาน
- การนำเสนอผลงานในชั้นเรียน
- การสอบ

3. ทักษะทางปัญญา

(ก) ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- สามารถวิเคราะห์ อภิปรายในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ข) วิธีการสอน

- การบรรยาย
- การเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ร่วมกัน
- การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นหลัก

(ค) วิธีการประเมินผล

- รายงานและการนำเสนอ
- ผลงานหรือโครงการ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(ก) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างของบุคคล
- กล้าที่จะเปลี่ยนความคิดบนพื้นฐานของข้อมูลใหม่
- มีความรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

(ข) วิธีการสอน

- การเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ร่วมกันโดยมอบหมายงานให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มทั้งในการศึกษาหาความรู้
- การศึกษาในชุมชน

(ค) วิธีการประเมินผล

- ผู้เรียนประเมินเพื่อนร่วมกลุ่มในการทำงานเป็นทีมในด้านการให้ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และการยอมเปลี่ยนความคิดของตนเองเมื่อเพื่อนเสนอความคิดเห็นที่ดีกว่านักศึกษาประเมินตนเองในการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และการยอมเปลี่ยนความคิดของตนเองเมื่อเพื่อนเสนอความคิดเห็นที่ดีกว่าในการทำงานกลุ่ม
- ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกในการทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และการยอมเปลี่ยนความคิดของตนเองเมื่อเพื่อนเสนอความคิดเห็นที่ดีกว่าในการทำงานกลุ่ม

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(ก) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- สามารถใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลทางภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดทำรายงานและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
- สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ

(ข) วิธีการสอน

- การเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ร่วมกัน
- การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นหลัก

(ค) วิธีการประเมินผล

- รายงานและ วิธีการนำเสนอ ผลงาน/โครงการ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

แผนการสอน

	หัวข้อ	สัปดาห์ ที่สอน	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	กิจกรรมการเรียนการ สอน	สื่อ	อาจารย์ผู้สอน
1	บทนำ: ปฐมนิเทศวิชา แนวคิดของภูมิปัญญา ท้องถิ่น 1.1 แนวคิดของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น 1.2 ความหมายและ ความสำคัญของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น 1.3 ประเภทของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น 1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีสาน	1	3	-บรรยาย -การเรียนรู้แบบเรียนรู้ ร่วมกัน	-การนำเสนอ ภาพและ คำอธิบาย ด้วย คอมพิวเตอร์ -ใบงาน -เอกสาร	
2	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการ ดำรงชีวิต	2,3	3	-บรรยาย -การเรียนรู้แบบเรียนรู้ ร่วมกัน	-การนำเสนอ ภาพและ คำอธิบาย ด้วย คอมพิวเตอร์ -ใบงาน -เอกสาร	
3	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ พัฒนาการของชุมชน	4,5,6	9	-บรรยาย -การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรียนรู้ร่วมกัน	-การนำเสนอ ภาพและ คำอธิบาย ด้วย คอมพิวเตอร์ -ใบงาน -เอกสาร	
4	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับ ผลกระทบทางสังคมและ กระแสโลกาภิวัตน์	7,8,9	12	-บรรยาย -การเรียนรู้แบบเรียนรู้ ร่วมกัน	-การนำเสนอ ภาพและ คำอธิบาย ด้วย คอมพิวเตอร์ -ใบงาน -เอกสาร	

	หัวข้อ	สัปดาห์ ที่สอน	จำนวน ชั่วโมง ที่สอน	กิจกรรมการเรียนการ สอน	สื่อ	อาจารย์ผู้สอน
5	การพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่น	10,11, 12,13, 14,15	18	-บรรยาย -การเรียนรู้โดยใช้ชุมชน เป็นหลัก -การเรียนรู้แบบเรียนรู้ ร่วมกัน	-การ นำเสนอภาพ และ คำอธิบาย ด้วย คอมพิวเตอร์ -ใบงาน -เอกสาร -ชุมชน	

แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ การ ประเมิน	ลักษณะการประเมิน (เช่น สอบ รายงาน โครงการฯ)	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของ คะแนนที่ ประเมิน	หมายเหตุ
1.	รายงาน	1,3,5,8,13,15	25	
2.	การนำเสนอ	3,5,8,13,15	25	
3.	การประเมินตนเองและ ประเมินเพื่อน (ประเมินย่อยเพื่อพัฒนา ผู้เรียน)	8,13,15	-	
4.	การสอบกลางภาค	ตามปฏิทิน มข.	25	
5.	การสอบปลายภาค	ตามปฏิทิน มข.	25	

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

ตำราเอกสารหลัก

- 1 กมลทิพย์ กสิการ์. (2545). การพัฒนาชุดการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น: การใช้ทรัพยากร
ชีวภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- 2 จาริรัตน์ ปรกแก้ว และคนอื่นๆ. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน:
เรียนรู้จากภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นบุรีรัมย์. สำนักวิจัยและบริการการศึกษา สถาบันราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- 3 ดาริน อินทร์เหมือน (บรรณาธิการ). (2548). ภูมิปัญญาสุขภาพ: ปฏิบัติการต่อรองของ
ความรู้ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

- 4 ยศ สันตสมบัติ. (2542). ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. ศูนย์ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- 5 เลิศชาย ศิริชัย (บรรณาธิการ). (2547). ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากข้อเท็จจริงยกระดับสู่กระบวนการทัศน์ความเข้มแข็งชุมชน. นครศรีธรรมราช: สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- 6 วาณี เอี่ยมศรีทอง และคณะ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องตุง: ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเป็นอาชีพ เชียงใหม่ : ภาควิชาอาชีพศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- 7 วิทยา อารมณ์, เกศสุตา สิทธิสันติกุล. (บรรณาธิการ).(2547). พื้นฟูภูมิปัญญาปักษ์ใต้: ผ่านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- 8 วิพุธ วิวรรณวรรณ. (2543). พิพิธภัณฑสถานบ้านและหลากหลายงานภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- 9 เอกวิทย์ ฌ กลาง และคณะ (2546). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความรู้. (บรรณาธิการ: ปวีตร ว่องวีระ) กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

เอกสารและข้อมูลแนะนำ

1. คลินิกเทคโนโลยี. http://clinictech.kps.ku.ac.th/wisdom_list_template.html
2. เครื่องมือที่ใช้ในการไถนา. <http://www.nattakit.com/localwisdom/tina.html>

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

- การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามรายวิชาที่กำหนดโดยการสอบถามผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียน
- ติดตามประเมินผลผู้เรียนภายหลังจบการศึกษา

กลยุทธ์การประเมินการสอน

- การประเมินการสอนโดยผู้เรียน
- ผู้สอนประเมินตนเอง
- กลุ่มอาจารย์ผู้สอนร่วมกันประเมินโดยพิจารณาจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน
- คณะกรรมการประเมินการสอนของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป

การปรับปรุงการสอน

- โดยการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน
- การนำผลการประเมินประเมินการสอนและประเมินประสิทธิผลของรายวิชามาปรับปรุงการสอนหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- สำนักวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คณะกรรมการบริหารสำนักวิชา และคณะกรรมการอำนวยการสำนักวิชา ตามลำดับ

การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- สำนักวิชา ประเมินกระบวนการเรียนรู้จากการสอบถามจากนักศึกษา การประเมินการสอนของอาจารย์ผู้สอนและคณะกรรมการสำนักวิชา การประเมินผลวิชาโดยกลุ่มอาจารย์ผู้สอน
- ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโดยอาจารย์ผู้สอน กลุ่มอาจารย์ผู้สอน และคณะกรรมการอำนวยการสำนักวิชา
- สำนักวิชา มีกระบวนการให้นักศึกษาสามารถขอตรวจสอบการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นแต่ละกรณีโดยผ่านคณะกรรมการบริหารสำนักวิชา
- สำนักวิชา ประมวลและวิเคราะห์การประเมินกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของวิชานำเสนอกกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนเพื่อวางแผนปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังสิ้นสุดการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา เพื่อนำผลการปรับปรุงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาคการศึกษาต่อไป